

Igor Troch

INTELLIGENCE ANALYSIS: ESTIMATION & PREDICTION

Recenze knihy

CLARK, Robert M. *Intelligence Analysis : estimation and prediction*.
Baltimore : American Literary Press, 1996. 340 s. ISBN 1561673072.

V dnešní záplavě moderních technologií, internetu, konferencí, moderních publikací různých autorů etablojících se v nových zpravodajských komerčních oborech (Business Intelligence, Competitive Intelligence nebo nově se objevujících Sales či Purchase Intelligence...) vůbec není na škodu vrátit se ke staré dobré klasice.

Kniha nestora zpravodajských analytických technik, postupů a zejména popisu lidských faktorů Roberta M. Clarka *Intelligence Analysis: Estimation & Prediction* (Zpravodajská analýza – Odhad a předpověď) nám přehledně vysvětluje základy analytické práce od sběru dat až po dokončenou analýzu. Zahrnuje širokou škálu poznatků: základy pátrání po datech, techniky psaní zpráv, používání technologií sběrových systémů i nejvyspělejší metody předpovídání budoucího vojenského, politického, ekonomického a technického vývoje; historické principy analýzy, jako např. klasická Occamova břitva, a také nejmodernější ICT technologie a postupy. Celou knihou se však táhne jeden základní motiv, a to člověk a jeho mysl... tedy základní atributy analytické práce, na které v dnešní přetechnizované době stále více zapomínáme. „*Analytickou činnost je nejlépe vykonávat s minimálním počtem lidí s co nejlepšími schopnostmi*“ (s. 13).

Tato kniha, kterou také mnozí nazývají biblí zpravodajských analytiků, přehledně definuje strukturu a postup analýz. Dává specifické analytické techniky do kontextu a ukazuje, jaký je vzájemný vztah jejich struktur. Zároveň se pokouší popsat principy analytické zpravodajské činnosti, které zůstávají stále neměnné již prakticky tisíc let.

Pojetí knihy je založeno na dvou základních historických pozorováních:

- Existuje silný stupeň obecnosti nebo podobnosti mezi zpravodajskými analytickými funkcemi a funkcemi plánování a řešení problémů tak, jak jsou běžně nevědomky užívány v každodenním lidském životě. Autor široce využívá této duality ve svých klíčovách kapitolách, pojednávajících o odhadové a předpovědní analýze.

- Základní principy zpravodajské analýzy jsou velmi podobné principům jiných intelektuálních disciplín a svou velikou roli tu hraje analogie. Mnoho jednotlivých témat je při specifické analytické činnosti nutno přebírat z vědy a techniky, práva a ekonomie. Principy těchto jednotlivých technik dává do kontextu obecného použití.

Pro ilustraci těchto pozorování kniha uvádí mnoho případových studií.

Autor se snaží humorným způsobem přiblížit problematiku lidského analytického myšlení, složitého vidění světa a problémů, kde mnohdy zapomínáme na to, že většina řešení bývá velice jednoduchých. S oblibou uvádí starý vtíp o složitosti analytického vidění světa:

*„Sherlock Holmes a jeho věrný přítel doktor Watson se vydají stanovat do přírody. Rozloží stan, povečeří a pak ulehnu do stanu. Po čase se probudí a Sherlock Holmes se táže svého přítele: ‚Milý Watsone, co se vám vybaví při pohledu na tu krásnou hvězdnou oblohu nad námi?‘ ‚Z vědeckého pohledu hlavně nekonečný **vesmír**, zahrnující všechna místa, která nás mohla kauzálně ovlivnit, kde vzdálenost k hranici pozorovatelného vesmíru se odhaduje na 78 miliard světelných let. Víím, že vesmír vznikl zhruba před 13,7 miliardami let a že není možné dohlédnout dále než právě do vzdálenosti 13,7 miliard světelných let, jelikož k nám světlo nestačilo doputovat, že námi pozorovatelná hmota tvoří 4 %, která jsou rozdělena asi na 1 % svítících objektů hvězd, pulsarů a supernov a na 3 % dalších menších nesvítících objektů jako hvězdný prach a plyn, nesvítící hvězdy, planety a planetky. Z pocitového pohledu pak romantickou kopuli, která je múzou básníků a snílků a krásnou scénérií všech zamilovaných srdcí...‘ ‚Vidíte, Watsone, a mě napadlo, že nám někdo ukradl stan...!!!‘ “¹*

Nezanedbatelnou část knihy tvoří otázky postavení analytiků ve společnostech a organizacích a jejich ohodnocení (což jistě potěší nejednoho analytika, zejména toho působícího v oblasti Intelligence). Tento „lidský faktor - rozměr analýz“ je dáván do kontextu zpravodajského analytického procesu a jeho vnímání společností (vedením organizací). Autor uvádí skvělé přirovnání:

*„Prvních devadesát minut epického sci-fi filmu George Lucase Hvězdné války popisuje získávání potřebných analytických zpravodajských dat prostřednictvím lidských zdrojů – získání plánů Hvězdy smrti (největší bitevní stroj nepřátelské říše - omlouvám se, ale vycházím z předpokladu, že většina čtenářů tento film zná – poznámka autora). Potom nastává význačná **jedna minuta filmu**, kdy analytik rebelů (přiměřeně distinguovaně, vědecky vyhlížející stařec - jak při-*

1 Creating Incentives to Build a Stronger Analytic Culture – Springfield 1999

značné) informuje vedení rebelů o výsledcích, poukazuje na slabé místo na Hvězdě smrti a předkládá brilantní plán analýzy nepřátelské obrany a strategii útoku. Další půlhodina filmu obsahuje akční záběry letky pilotů stíhaček, kteří posílají protonová torpéda do slabého místa a zničí Hvězdu smrti...konec filmu“ (s. 15).

Příkladem na Hvězdných válkách autor v knize mistrně shrnuje analytický proces tak, jak je v mnohých organizacích vnímán. „Sběr informací a finální ‚zvláštní operace‘ získává slávu, tisk a peníze - analytikům náleží pocit uspokojení z řešení zajímavého problému. Navzdory tomuto populárnímu pohledu je většina hlavních neúspěchů organizací zapříčiněna neadekvátní nebo neexistující analýzou a zbytek neúspěchů tím, že se nepodaří jednat podle analýzy!“ (s. 15)

Knihy i přes svoje stáří jistě zaujme všechny, kteří se snaží pracovat v analytickém oboru jakékoli Intelligence a kteří se snaží dovědět více, než co jim nabízí monitor jejich notebooků.

Robert M. Clark je jedním z vůdčích členů Vědecké a technické analytické společnosti (Scientific and Technical Analysis Corporation). Dlouhá léta pracoval v USAF jako důstojník elektronických válek, později jako analytik v Kanceláři vědeckého a zbrojního výzkumu a ředitel zpravodajské analytické podpůrné skupiny USAF.²

Igor Troch

2 http://www.amazon.com/Robert-M.-Clark/e/B001JP0J38/ref=ntt_athr_dp_pel_1